

สาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ

สร้างพลเมืองให้เป็นใหญ่

การเมืองใสสะอาดและสมดุล

หนุนสังคมที่เป็นธรรม

นำชาติสู่สันติสุข

ขยายและยกระดับสิทธิและเสรีภาพ

สิทธิมนุษยชน : ตัวอย่างเช่น

- คุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล (ม. 38)
- สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างถูกต้องตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด และมีมาตรฐานที่ชัดเจน (ม. 44 (2))
- คุ้มครองและช่วยเหลือในคดีอาญาแก่ผู้เสียหาย พยาน (ม. 44 (5))
- สิทธิได้รับความช่วยเหลือทางคดีอาญา จากทนายความ “ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ” (ม. 44 (5))
- สิทธิในการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวเป็นหลัก เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ (ม. 44 (5))

สิทธิพลเมือง : ตัวอย่างเช่น

- เสรีภาพในการจัดตั้งกลุ่มการเมือง (ม. 55)
- สิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาการปฏิบัติราชการทางปกครอง (ม. 62)
- เสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือคำสั่งศาล โดยสุจริตตามหลักวิชาการ (ม. 51)
- ห้ามการขัดขวางหรือแทรกแซงการเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชน โดยผู้ดำรงตำแหน่งการเมือง เจ้าหน้าที่รัฐ หรือเจ้าของกิจการ (ม. 49)

กลไกใหม่สำหรับภาคพลเมือง

- สมัชชาพลเมือง (ม. 215)
- สภาตรวจสอบภาคพลเมือง (ม. 71)
- สมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ (ม. 74)
- องค์การเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นอิสระ (ม. 60)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง [ประชาธิปไตยเชิงเนื้อหา]

- การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ (ม.65)
- การมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นในการร่างกฎหมาย, กฎ, โครงการที่กระทบกับวิถีชีวิต (ม. 65)
- พลเมืองมีสิทธิร้องขอข้อมูล ตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยงานรัฐและเจ้าหน้าที่รัฐ / การใช้จ่ายเงินแผ่นดินหรือการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ / การรับบริจาคและการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ม. 70)

สร้าง **ผลเมือง** ให้เป็น? **หลาย**

อำนาจริปไตยของพลเมืองอยู่
หลังหย่อนบัตรเลือกตั้ง

ขยายพื้นที่ทางการเมือง [การใช้อำนาจริปไตยทางตรง]

- การออกเสียงประชามติเพื่อแก้รัฐธรรมนูญ (ม.66) เพื่อยืนยันการเสนอกฎหมาย (ม.66 และ 154) เพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปและปรองดอง (ม.279)
- การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ม. 72 และ 74)
- สิทธิการจัดลำดับเลือก ส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อ (ม. 105)
- การเสนอกฎหมายภาคพลเมือง
 - สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมาย 10,000 ชื่อ (ม. 66)
 - พลเมืองมีส่วนร่วมพิจารณา โดยมีที่นั่งไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของคณะกรรมการกิจการวิสามัญ เพื่อพิจารณาร่างกฎหมาย (ม. 66)
 - สภารับร่างกฎหมายและพิจารณาภายใน 180 วัน (ม. 147)
 - เมื่อมีการยุบสภา รัฐสภาที่ตั้งขึ้นใหม่ต้องนำร่างกฎหมายนั้นมาพิจารณาต่อไป (ม.162)
 - ออกเสียงประชามติยืนยันร่างกฎหมายของภาคพลเมือง หากสภาพิจารณาคงไป (ม. 154 (5))

สร้างผลเมืองให้ใหญ่

อำนาจริปไตยของผลเมืองอยู่
หลังหย่อนบัตรเลือกตั้ง

การเมืองใสสะอาดและสมดุล

ขจัดและป้องกันการซื้อสิทธิ-ขายเสียง, ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน, การคอร์รัปชันในทุกกระดับ และการใช้อำนาจโดยมิชอบ ระบบการเมืองที่มีธรรมาภิบาล กลุ่มพลังทางสังคมและการเมืองทุกฝ่ายมีส่วนร่วมถ่วงดุลและตรวจสอบ

- ระบบการเลือกตั้ง (3MP) ที่แปรทุกคะแนนเสียงให้มีความหมาย (ม.103-107)
- รัฐบาลที่มีเสถียรภาพ และถูกตรวจสอบ-ถ่วงดุลโดยรัฐสภา (ม.165-170) โดยองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (ม.259-276) และโดยภาคพลเมือง (ม.69-72)
- วุฒิสภาพหุนิยม เป็นตัวแทนจากพื้นที่และกลุ่มอาชีพ (ม.121)
- พรรคการเมืองที่เป็นตัวแทนของพลเมืองและมีความเป็นประชาธิปไตย (ม.76)
- กลุ่มการเมืองที่จะพัฒนาเป็นพรรคการเมืองที่เข้มแข็ง (ม.76)
- ระบบการคลังและงบประมาณที่ปฏิรูปใหม่ (ม.199-204)
- ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นอิสระจากพรรคและกลุ่มการเมือง (ม.133)

- การเสนอกฎหมายของภาคพลเมือง โดยมีส่วนร่วมในการพิจารณา (ม.66) เสนอให้ทำประชามติได้หากสภาพิจารณาให้ตกไป (ม.154) กฎหมายไม่ตกแม้ยุบสภา (ม.162)
- การออกเสียงประชามติในระดับชาติ (ม.67) และระดับท้องถิ่น (ม.215)
- การร่วมกำหนดกฎหมาย กฎ และนโยบายสาธารณะ (ม.65)
- การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ (ม.72 และ ม.74)
- กลไกใหม่ของการเมืองภาคพลเมือง เช่น สมัชชาพลเมือง (ม.215), สภาตรวจสอบภาคพลเมือง (ม.71), สมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ (ม.74)

กระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

ความเป็นอิสระของท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

- องค์กรบริหารท้องถิ่นมีรูปแบบหลากหลายตามภูมิสังคม (ม.211)
- องค์กรบริหารพัฒนาภาคเพื่อการพัฒนาอย่างบูรณาการในระดับพื้นที่หลายจังหวัด (ม.284)
- องค์กรกลางบริหารงานบุคคลทุกรูปแบบร่วมกันเป็นองค์กรเดียว (ม.216)

- การมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรบริหารท้องถิ่นโดยประชาชนและชุมชน (ม.215)
- การกระจายการจัดทำบริการสาธารณะให้ชุมชนหรือบุคคลที่ดำเนินการได้อย่างมีมาตรฐาน คุณภาพ และประสิทธิภาพ (ม.211)
- การจัดสรรงบประมาณตามพื้นที่ (ม.201)
- การจัดสรรภาษีและรายได้ระหว่างรัฐกับองค์กรบริหารท้องถิ่น (ม.213)

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ปปช.

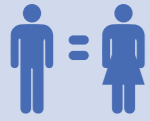
การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

คณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดิน • ศาลปกครองวินัยการคลังและงบประมาณ

ผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชน ฯลฯ

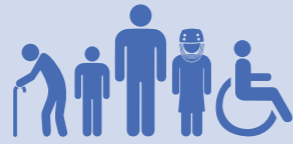
การเมืองใสสะอาดและสมดุล

ขจัดและป้องกันการซื้อสิทธิ-ขายเสียง,
ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน, การคอร์รัปชันในทุกระดับ
และการใช้อำนาจโดยมิชอบ
ระบอบการเมืองที่มีธรรมาภิบาล กลุ่มพลังทางสังคม
และการเมืองทุกฝ่ายมีส่วนร่วมถ่วงดุลและตรวจสอบ

สิทธิมนุษยชน

- ห้ามการเลือกปฏิบัติ ห้ามปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ม.34
- คุ้มครองสิทธิของบุคคลในการสมรสและในครอบครัว ม.38
- คุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ม.42
- สิทธิในกระบวนการยุติธรรม ม.44 (1) ม.44 (3) ม.44 (5) ม.44 (6)

สิทธิพลเมือง

- สิทธิของเด็ก ม.46 ม.52
- เสรีภาพของสื่อ ม.48 ม.49
- สิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติราชการทางปกครอง ม.62
- สิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ ม.83 (5)
- สิทธิชุมชน ม.63 ม.64
- สิทธิรับค่าจ้างเป็นธรรม ม.57
- เสรีภาพทางวิชาการ ม.51

สวัสดิการและกลไกการยกระดับชีวิต

- จัดให้มีระบบบำนาญแห่งชาติ ม.283 (4)
- จัดให้มีระบบการออมและระบบสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ม.295 (4)
- พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้พิการและทุพพลภาพ ม.295 (2)
- ยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงาน ม.289 (1) ม.289 (2)
- สิทธิครอบครัว ม.46
- สิทธิสุขภาพ ม.59 ม.58 ม.60

ที่อยู่อาศัย

- ที่มีมาตรฐานการดำรงชีวิตที่เหมาะสม ม.289

การบริการสาธารณะของรัฐ

- สิทธิเข้าถึงและได้รับบริการสาธารณะของรัฐอย่างต่อเนื่องทั่วถึง ทันสมัย และเท่าเทียมกัน ม.59 ม.91

การศึกษา

- สิทธิเท่าเทียมในการศึกษาฟรี 15 ปี ม.52
- หลักสูตรการเรียนของส่วนกลางและท้องถิ่นที่เหมาะสมกับภูมิสังคม ม.84
- จัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวโดยตรงกับผู้เรียน ม.286

ความเป็นธรรมและกระบวนการยุติธรรม

- เข้าถึงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมโดยง่าย ม.282 (1)
- ผู้มีรายได้น้อยสามารถใช้ทนายความที่มีความสามารถ ม.282 (2)
- กองทุนยุติธรรม ม.282 (2)

เศรษฐกิจและทุน

- ธนาคารเพื่อแรงงาน ม.289
- บงประมาณระดับพื้นที่ ม.292 (4)
- ภาษีท้องถิ่นเพื่อให้องค์กรบริหารท้องถิ่นมีรายได้ ม.292 (4)
- ประชาชนและภาคเอกชนมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ม.292 (5)

การรักษาพยาบาลและสาธารณสุข

- ทุกกองทุนสุขภาพมีลักษณะและมาตรฐานเท่าเทียมกัน ม.294
- บริการสุขภาพในระบบเศรษฐกิจแบบตลาดที่เป็นธรรม ม.294

สิทธิและศักดิ์ศรี

หนูลังคมที่เป็นธรรม

โอกาสและการเข้าถึง

สร้างและปรับสมดุลการใช้อำนาจ

การเข้าถึงทรัพยากรอย่างเป็นธรรม

ด้านการเมืองภาคพลเมือง

- การเสนอกฎหมาย ม.66 ม.147 ม.162
- การรวมกำหนดนโยบายสาธารณะ ม.65
- การออกเสียงประชามติ ม.67
- การถอดถอน / ตัดสิทธิทางการเมือง / ให้พ้นจากตำแหน่ง ม.72 ม.253 ม.254 ม.272
- การเลือกจัดลำดับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบบัญชีรายชื่อ ม.105

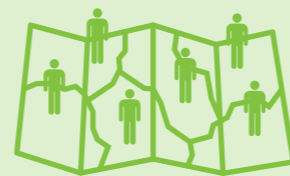
ด้านเศรษฐกิจ

- ลด ขจัด การผูกขาด และการกีดกัน การแข่งขันการใช้อำนาจเหนือตลาด ม.292 ม.293

ด้านสังคม

- การรวมตัวและต่อรองของผู้ใช้แรงงาน ม.289
- ปฏิรูปกฎหมายให้ชุมชนเข้มแข็ง ม.295
- ให้มีกลไกคุ้มครองผู้บริโภค ม.295

กระจายการถือครองที่ดิน

- ธนาคารที่ดิน/โฉนดชุมชน / ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ม.293 (2)
- ปฏิรูปการผังเมือง ม.287 (1)

ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสมบัติของชาติ

- บริหารจัดการเพื่อประโยชน์สูงสุดของรัฐ ประชาชน ชุมชน ม.92
- ปฏิรูประบบ องค์กรและกฎหมายด้านการบริหารจัดการ ม.287 (1)
- ปรับปรุงกลไก และกระบวนการบริหารจัดการ ให้ประชาชน ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ม.287 (4)

การเข้าถึงและผลิตพลังงานของชุมชน

- สร้างความมั่นคงทางพลังงาน ใช้พลังงานทดแทน ประชาชน ชุมชนมีส่วนร่วม ม.93
- บริหารพลังงานอย่างมีธรรมาภิบาล โดยถือเป็นคนของชาติและส่วนรวม ม.288 (1)
- ปรับปรุงการสำรวจ การผลิต การใช้พลังงาน ม.288
- ประชาชนมีส่วนร่วม รับรู้ เข้าถึง และเข้าใจข้อมูลด้านพลังงาน ม.288 (3)

จัดทำกฎหมายและแผนบริหารจัดการทรัพยากร นำ ป่า ทะเล ตามหลักการเข้าถึงทรัพยากรอย่างเป็นธรรม

ม.93

หมุนสังคมที่เป็นธรรม

ลดความเหลื่อมล้ำ กระจายความเท่าเทียม
สร้างความเป็นธรรม พัฒนาความมั่นคงของประชาชน

พบปัญหาในอดีตได้รับการคลี่คลาย
เกิดความเข้าใจสาเหตุของปัญหาร่วมกัน
และมีมาตรการในการป้องกันมิให้
ความขัดแย้งที่รุนแรงเกิดขึ้นซ้ำในอนาคต

ภาษาที่สู่สันติสุข

สร้างรากฐานของสังคมประชาธิปไตย
ที่อยู่บนฐานของการยอมรับ
ในความหลากหลายและการใช้สันติวิธี

กลไกและกระบวนการ

- คณะกรรมการอิสระเสริมสร้างความปรองดอง มีองค์ประกอบของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้ง คลี่คลายสถานการณ์ ตั้งเครือข่าย (ม. 297-298)
- การออกแบบระบบการเมืองแบบพหุนิยม (ม. 73 -146)
- การออกแบบระบบศาลและกระบวนการยุติธรรมที่ยึดหลักนิติธรรม (ม. 217 -228, 282)
- ผู้นำการเมืองที่แสดงความรับผิดชอบเมื่อก่อ ความเสียหายต่อประเทศชาติ หรือประชาชน (ม. 75)

- เสรีภาพ ความรับผิดชอบและจริยธรรมของสื่อมวลชน (ม. 48, 296)
- เสรีภาพทางวิชาการ (ม. 51)

- กติกาในการชุมนุม (ม. 53)
- หลักนิติธรรมและกระบวนการยุติธรรมที่เสมอภาค เคารพสิทธิ รวดเร็ว โปร่งใส มุ่งสู่สมานฉันท์ (ม. 217 -228, 282)
- คณะกรรมการอิสระฯ ทำหน้าที่วางมาตรการป้องกันเหตุการณ์ ความขัดแย้งรุนแรง รวบรวมข้อเท็จจริง เยียวยา และอำนวยความสะดวก เสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกากฎภัยโทษ (ม. 298)

- การปฏิรูประบบโครงสร้างเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและ สร้างความเป็นธรรม (ม. 281 - 296)

- การมีส่วนร่วมทางการเมือง (ม.65-68)

กลุ่มเป้าหมาย

คู่ขัดแย้งกลุ่มหลัก

ชนชั้นนำ,
พรรคการเมือง,
แกนนำ ผู้มีอิทธิพลทางความคิด

ผู้ได้รับผลกระทบทางอ้อม

แนวร่วมกลุ่มการเมือง, เจ้าหน้าที่รัฐ, ภาคธุรกิจ,
ภาคประชาสังคม, สื่อมวลชน กลุ่มวิชาชีพต่างๆ

ผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรง

ผู้บาดเจ็บ, ญาติผู้เสียชีวิต,
ผู้ที่ทรัพย์สินเสียหาย, ผู้ต้องคดีจากการชุมนุม

ประชาชนทั่วไป:

ประชาชนที่ตื่นตัวทางการเมือง,
ประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการ
ใช้อำนาจอรัฐ และได้รับผลกระทบจากปัญหาความเหลื่อมล้ำ

ผลลัพธ์

- ความขัดแย้งทางการเมืองไม่ขยายตัวจนเกิดภาวะวิกฤติ หรือหากเกิดขึ้น ก็มี ผู้นำที่ไกล่เกลี่ย โดยคู่ขัดแย้งมีส่วนร่วมในการแสวงหาทางออกด้วย และลด ความเสี่ยงที่จะเกิดการแทรกแซงโดยฝ่ายความมั่นคง
- ระบบและสถาบันทางการเมือง ที่มาจากภาคส่วนที่หลากหลายของสังคม มีคุณภาพและเป็นประชาธิปไตย
- ความเชื่อถือในกระบวนการยุติธรรม และความเข้าใจในหลักนิติธรรมร่วมกัน
- บรรทัดฐานใหม่ในเรื่องความรับผิดชอบต่อผู้นำทางการเมือง

- พลเมืองมีพื้นที่ทางการเมืองและเสรีภาพในทางวิชาการที่มาพร้อม ด้วยความรับผิดชอบต่อ ปราสจากการยุยงให้เกิดความเกลียดชัง และ การกระทำที่ละเมิดกฎหมาย
- การชุมนุมทางการเมืองที่ใช้แนวทางสันติวิธี
- ความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และความเข้าใจในหลัก นิติธรรมร่วมกัน
- ผู้ได้รับผลกระทบทางตรงได้รับการเยียวยา ดูแลและอำนวยความสะดวก ยุติธรรม
- มาตรการป้องกันการเกิดเหตุขัดแย้งรุนแรงซ้ำขึ้น
- สังคมได้รับรู้ถึงความจริงของเหตุการณ์ ผู้กระทำให้เกิด ความขัดแย้งสำนึกผิดในการกระทำ และได้รับโอกาส กลับคืนสู่สังคม

- พลเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมั่นคงขึ้น ในทุกๆ ด้าน จากการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรม ที่เป็นสาเหตุของความขัดแย้ง
- พลเมืองเข้าถึงอำนาจอธิปไตยทางตรง และมีส่วนร่วม กำหนดนโยบายสาธารณะ

นำชาติสู่สันติสุข

ปมปัญหาในอดีตได้รับการคลี่คลาย
เกิดความเข้าใจสาเหตุของปัญหาร่วมกัน
และมีมาตรการในการป้องกันมิให้
ความขัดแย้งที่รุนแรงเกิดขึ้นซ้ำในอนาคต
สร้างรากฐานของสังคมประชาธิปไตย
ที่อยู่บนฐานของการยอมรับ
ในความหลากหลายและการใช้สันติวิธี